

Handläggare
Carolina Bjurling &
Roger Mellroth
Telefon: 08-508 10 052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2021-04-22

Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 för Östermalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör

Ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Nämnderna behöver därför analysera den framtida utvecklingen både på ett och tre års sikt. Stadsledningskontoret använder nämndernas analyser som underlag i arbetet med stadens budget, inklusive ärendet "Konjunkturärende med planeringsförutsättningar för kommande år" som behandlas i kommunstyrelsens ekonomiutskott i maj.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	6
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	7
2 Nämndens verksamhetsområde.....	8
2.1 Förskoleverksamhet.....	10
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	11
2.3 Äldreomsorg.....	12
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	14
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	15
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	18
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	20
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	21
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	22
3.1 Drift.....	22
3.2 Investeringar.....	24
4 Lokalförsörjningsplan.....	24
4.1 Inledning.....	24
4.2 Pedagogisk verksamhet.....	25
4.2.1 Nuläge 31 januari 2021.....	25
4.2.2 Planering av lokaler för år 2022-2031 (första planeringsperioden).....	25
4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden).....	26
4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	27
4.3 Annan kommunal verksamhet.....	27
4.3.1 Nuläge 31 januari 2021.....	27
4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	27
4.4 Övrigt.....	28
4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	28
4.4.2 Samverkan.....	28
4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	28
5 Övriga redovisningar.....	29

Bilagor

Bilaga 1: SDN10 2022-2024

Bilaga 2: Klimatinvesteringsplan 2021-2022

Bilaga 3: Fokusområden näringslivspolicy Östermalm

Bilaga 4: PM Norra Djurgårdsstaden 2021

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämndens övergripande strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under den kommande treårsperioden presenteras nedan, tillsammans med en beskrivning av hur dessa förhåller sig till arbetet med Agenda 2030. Här beskrivs även hur nämnden avser samverka med övriga nämnder och bolagsstyrelser utifrån särskilt prioriterade områden som lyfts fram i Direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser i kommunfullmäktiges budget 2021.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Vägen till arbete och egen försörjning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

- Att lindra de ekonomiska effekterna av pandemin är ett prioriterat område de kommande åren. Den som söker stöd för sin försörjning på grund av arbetslöshet erbjuds tidigt stöd genom samverkan med Jobbtorg.
- Intensifierat arbete med att stödja människor som står långt ifrån arbetsmarknaden bland annat genom OSA-anställningar och Stockholmsjobb.
- Fortsatt satsning på feriearbete till prioriterade grupper såsom ungdomar med funktionsvariationer eller sociala skäl.

Insatserna bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Ingen fattigdom, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt Minskad ojämlikhet.

Trygghet och säkerhet

- Förstärka ledningen av trygghets- och säkerhetsarbetet och bygga strukturer för samverkan mellan avdelningar inom förvaltningen.
- Trygghets- och brottsförebyggande arbete utifrån lokal lägesbild och samverkansöverenskommelsen med polisen och utbildningsförvaltningen.
- Samarbete med Norrmalms stadsdelsförvaltning, polis och utbildningsförvaltning för ökad trygghet hos barn och unga.
- Fortsätta göra trygghetsinventeringar och identifiera platser som upplevs som otrygga. Utifrån trygghetsvandringar och situationell prevention vidta åtgärder för att motverka otryggheten. Genomförs i samverkan med berörda förvaltningar och och bolag men även med externa parter.
- Fortsatt arbete med platssamverkan och platsaktivering för att stärka tryggheten kring specifika platser. Platssamverkan initieras av stadsdelsförvaltningen och genomförs tillsammans med polis, näringsidkare, civilsamhälle och andra för platsen relevanta aktörer.
- Fortsatt arbete mot våldsbejakande extremism med utgångspunkt i lokal handlingsplan.
- Förstärka arbetet med civilt försvar, krisberedskap och beredskapsplanering, genom fortsatta kompetensutvecklingsinsatser och kontinuitetsplaner.
- Höja kunskapen om, och förståelsen för, informationssäkerhetsarbetet i hela organisationen. Även arbetet med att implementera dataskyddsförordningen behöver fortsatt prioriteras och vidareutvecklas.

Insatserna bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Hållbara städer och samhällen,

Jämställdhet samt Fredliga och inkluderande samhällen.

Förskoleverksamhet

- Utformningen av likvärdiga kommunala förskolor på Östermalm fortsätter genom utarbetandet av en gemensam plattform.
- Utveckling av förskolornas lärmiljöer utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Lärmiljöerna anpassas utifrån den variation av behov och förutsättningar som finns i en barngrupp.
- Fortsatt arbete med att utveckla användningen av digitala verktyg i förskolan. Skolplattformens verktyg Planering och bedömning införs samt digitala lösningar som ger ökad flexibilitet och effektivitet för både barn och vårdnadshavare.
- Utvecklingen av arbetssätt med fokus på genomförande av undervisning och det pedagogiska ledarskapet fortsätter.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

- Erbjudna öppna förskolor och parklekar som integrerade mötesplatser med geografisk spridning. De skapar även ytterligare möjligheter att nå ut med information om förskola och om socialtjänstens förebyggande arbete.
- Erbjudna ett varierat utbud av aktiviteter inom fritidsverksamheter för unga, med inriktning på att nå prioriterade målgrupper såsom tjejer, hbtqi-personer samt unga med funktionsnedsättning.

Äldreomsorg

- Arbetet med Äldrevänlig stad och framtidens äldreomsorg genomförs i form av ett treårigt förvaltningsövergripande projekt med fokus på målgruppsdialog, digitalisering, trygghet och förebyggande arbete.
- Kompetensutveckla medarbetare, utveckla arbetssätt och samarbetsformer för att möta brukarnas behov inom äldreomsorgen.
- Vidareutveckla samverkan med Region Stockholm för att säkerställa en sammanhållen vård och omsorg för äldre.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Fortsätta arbetet för att möjliggöra ett varierat utbud av bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning. Nämnden efterfrågar ett tydligt stadsövergripande arbete med att driva åtgärder för att komma tillrätta med de problem som identifieras i de regionala boendeplanerna.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

- Vidareutvecklad samverkan för barn och ungas välmående och skydd med syftet att erbjuda tidiga och förebyggande insatser.
- För att stötta barn med problematisk skolfrånvaro, och erbjuda insatser som stabiliserar skolgången, behövs en nära samverkan mellan socialtjänsten och skolan. En utveckling av samverkan sker genom skolsocialt team/skolsocionom.
- Utvecklingen av ett familjecentrerat arbetssätt fortsätter där familjecentral, i samverkan med Region Stockholm, utgör en del. Syftet är att nå familjer tidigt med förebyggande stöd.

Stadsmiljöverksamhet

- Planering av nya och upprustning av befintliga parker genomförs utifrån barn-, jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.
- Värna, belysa och bevara parkernas kulturmiljövärden.
- Kontinuerligt arbete med att förbättra skötsel och förnya parkerna så att de blir långsiktigt hållbara, trots ökat nyttjande och slitage.
- Samverkan med andra nämnder i strategiska park- och stadsmiljöfrågor, exempelvis med trafiknämnden kring så kallade gatugröna ytor.
- Tillskapa nya parkytor, genom att exempelvis omvandla hårdgjorda ytor som inte används till park, som görs tillgängliga för allmänheten genom samverkan med andra nämnder och aktörer i staden.

Insatserna som beskrivits inom ramen för nämndens verksamhetsområden bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: God hälsa och välbefinnande, God utbildning för alla, Jämställdhet, Minskad ojämlikhet samt Fredliga och inkluderande samhällen.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Näringslivsfrämjande arbete

- Samverka med Stockholm Business Region AB för att förbättra det lokala näringslivets förutsättningar och utveckla formerna för näringslivsdialog.
- I enlighet med stadens näringslivspolicy inriktas nämndens insatser på att stärka företagsperspektivet i trygghetsarbetet samt på attraktivare miljöer och bättre framkomlighet, se bilaga 3.

Klimat

- Fortsatt samarbete med övriga stadsdelsnämnder som ingår i det gemensamma miljösamordnarnätverket. Arbetet med stadens miljöprogram föranleder även ett tätt samarbete med miljönämndens Energicentrum och Kemikaliecentrum. Andra viktiga samarbetspartners är kommunstyrelsen, Stockholm Vatten och Avfall, de kommunala bostadsbolagen och fastighetsnämnden.
- Fortsatta satsningar för att minska energiförbrukningen genom klimatinvesteringar i LED-belysning och energisnåla vitvaror. I samarbete med Micasa planeras energirenovering av vård- och omsorgsboende och installation av solceller.
- Synliggöra och förstärka ekosystemtjänster och biologisk mångfald i parker och grönområden.
- Genomföra klimatanpassningar i parkerna för att de ska kunna ta hand om ökad nederbörd och öka motståndskraften vid ett torrare klimat. Se även bilaga 2, Klimatinvesteringsplan 2021–2022.

Insatserna som beskrivits ovan bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Hållbara städer och samhällen, Hållbar konsumtion och produktion, Hållbar energi för alla, Bekämpa klimatförändringarna samt Ekosystem och biologisk mångfald.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kompetensförsörjning

- Utifrån den snabba tekniska utvecklingen identifiera behovet av nya professioner. För att tillvarata befintlig kompetens möjliggöra karriärväxling från yrken som i framtiden kommer att efterfrågas i mindre utsträckning.
- Fortsätta arbetet med förtydligande av vad som förväntas av olika roller och funktioner genom uppdragsbeskrivningar.
- Det långsiktiga arbetet med chefsförsörjning är strategiskt viktigt.
- Kompetensutveckling för befintliga chefer bland annat genom insatser som stärker färdigheter kopplade till att leda i förändring och utveckling.
- Säkra chefsförsörjningen genom att identifiera morgondagens ledare. Delta i stadens satsningar på framtida ledare dit de identifierade talangerna uppmuntras att söka.
- Fortsätta insatser inom det systematiska arbetsmiljöarbetet inklusive den organisatoriska och sociala arbetsmiljön i syfte att attrahera och behålla kompetens.
- Språkstöd på arbetsplatsen inom äldreomsorg och förskola, för att stärka berörda medarbetares kompetens, självförtroende och yrkesroll.

Investeringsbehov och investeringsprioriteringar

- Anpassningar av lokaler utifrån förändrade behov.
- Utrusta ny planerad förskola på Lappkärrsberget 2023.

Effektiv lokalförsörjning

- Med utgångspunkt i stadens fastighets- och lokalpolicy fortsatt verka för att nämndens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna och yt- och energieffektiva lokaler med hög grad av flexibilitet.
- För att möta behovet av lokaler, utan att överkapacitet uppstår, sker planeringen av nya verksamhetslokaler med hänsyn till befintligt lokalbestånd och aktuella befolkningsprognoser. Se avsnitt 4, Lokalförsörjningsplan.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetsätt

- Synliggöra, premiera och lyfta fram modigt ledarskap och förändringsledare.
- Fortsatt arbeta med verksamhetsutveckling, ständiga förbättringar och uppmuntra nämndens verksamheter att delta i kvalitetsutmärkelsen.
- Fokusera på att innovationer ska uppstå utifrån behov i verksamheten, därutöver fokusera på att utveckla arbetsätt som bidrar till att utveckla barn och ungas kreativa och innovativa förmågor.
- Användningen av digitala verktyg inom förskolan vidareutvecklas och inkluderar vårdnadshavare som ett alternativ vid utvecklingssamtal och föräldramöten. Digitala visningar av förskolorna publiceras på Hitta förskola.
- Vidareutveckla användningen av digitala verktyg inom socialtjänstens arbete med barn och unga för att öka barns möjlighet till delaktighet.
- Starta Digicenter för seniorer, i syfte att bryta det digitala utanförskapet hos äldre och för att öka takten på implementeringen av välfärdsteknik i verksamheterna. Samverkan kommer att ske med bland andra Verklighetslabbet EÅV, föreningar och bibliotek.

Jämställdhet

- Fortsätta arbetet med att inkludera jämställdhetsperspektiv och normkritik i det systematiska kvalitetsarbetet och arbetsmiljöarbetet.
- Vidareutveckla arbetet med jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalyser. Identifierade jämställdhetsutmaningar beskrivs under berörda verksamhetsområden, se avsnitt 2.1–2.8.

Insatserna bidrar i första hand till följande mål i Agenda 2030: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Jämställdhet samt Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med de 17 globala målen i Agenda 2030 behöver arbetet med att utveckla den interna och externa samverkan fortsätta. Samverkan är en förutsättning för att målen ska uppnås.

2 Nämndens verksamhetsområde

Omvärldsanalys

Nämndens verksamheter påverkas av stora globala skeenden. Året som gått visar på vikten av beredskapsplanering och samverkan inom staden, regionen och riket. Coronapandemin och sjukdomen covid-19 kan beskrivas som en biologisk kris som snabbt fått ekonomiska, sociala och politiska följeffekter. Framtidsforskare har pekat på att pandemin haft en accelererande effekt på redan befintliga trender. Det gäller den allmänna digitaliseringen av samhället, fokuset på krisberedskap och tryggheten av försörjningskedjor samt den ökade politiska oron såväl nationellt som internationellt. Oro och misstro mot politiker och myndigheter spås på av de konspirationsteorier som florerar i kristider. Våldsbejakande extremistiska rörelser ökar sin närvaro i det offentliga rummet och i massmedia. 2022 är det valår, vilket förväntas leda till ytterligare aktivitet inom extremistmiljöerna.

Den ökade digitaliseringen ställer fortsatta krav på arbete med informationssäkerhet och dataskydd. De flesta medarbetare arbetar alltmer med information, inte bara i tjänstemannayrken. Den kognitiva arbetsmiljön, det vill säga hur hjärnan påverkas under arbetsdagen, spelar en allt större roll i arbetslivet. Frågor om den kognitiva arbetsmiljön och digital arbetsmiljö behöver belysas i arbetsmiljöarbetet. Under året som gått har frågor om distansarbete och arbete hemifrån aktualiserats för vissa medarbetargrupper. Under en längre tid har nya sätt att organisera arbetet gjort att fler arbeten kan utföras utan tidsmässiga, rumsliga eller organisatoriska gränser. Det behövs vidare vägledning om hur arbetsgivare kan leva upp till arbetsmiljöansvaret även i en arbetsmiljö i hemmet och hur skyddsombuden ska ha möjlighet att utföra sina uppdrag på distans.

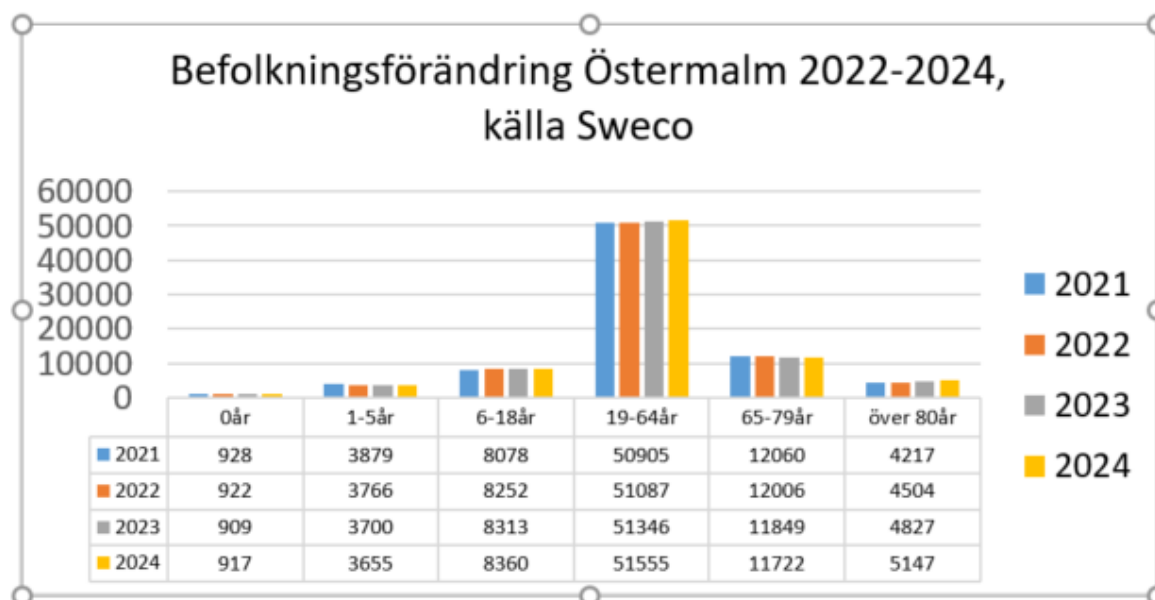
Ökat hem- och distansarbete kan på sikt komma att påverka behovet av kontorslokaler, vilket får betydelse för såväl nämndens planering som för fastighetsbranschen som sådan. Fastighetsbranschen är en viktig näring inom stadsdelsområdet. Även besöks-, handels- och restaurangbranschen har påverkats mycket av pandemin och de restriktioner som finns. Om och när en återhämtning till tidigare nivåer kan ske är svårt att säga.

Ökat distansarbete möjliggör också för allt fler att bosätta sig utanför storstäderna. De senaste åren, med start 2018, har det skett ett trendbrott. För första gången på länge är det fler som väljer att flytta från Stockholms län än till länet. Det är framförallt barnfamiljer som väljer att lämna storstaden för ett annat liv.

Befolkningsprognos

Den 31 dec 2019 bodde det 78 358 personer på Östermalm. Nedan redovisas Swecos senaste befolkningsprognos "Statistik om Stockholm, befolkningsprognos 2020".

Befolkningsprognosen är en viktig planeringsförutsättning för stadsdelen. Under perioden beräknas invånarantalet inom Östermalms stadsdelsområde öka med 1 289 personer, cirka 1,6 procent. Enligt Swecos föregående prognos skulle antalet invånare öka med 3 709 personer, cirka 5 procent, mellan åren 2020-2023. Prognosen före dess förutsåg en än större befolkningsökning. Förvaltningen antar att förändringarna mellan de olika prognoserna främst beror på försenade planer och senarelagd inflyttning i Norra Djurgårdsstaden. Prognoser som svänger snabbt ställer höga krav på nämnden att vara flexibel men även på tätt och välfungerande samarbete med andra nämnder och bolag.

Ålder/År	2021	2022	2023	2024	Förändring 21-24
0år	928	922	909	917	-1,2%
1-5år	3879	3766	3700	3655	-5,8%
6-18år	8078	8252	8313	8360	3,5%
19-64år	50905	51087	51346	51555	1,3%
65-79år	12060	12006	11849	11722	-2,8%
över 80år	4217	4504	4827	5147	22,1%
Summa	80067	80537	80944	81356	1,6%

Kärnverksamheternas redogörelse, analys och prioriteringar presenteras i nedanstående avsnitt 2.1–2.8.

2.1 Förskoleverksamhet

2.1.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Swecos befolkningsprognos avseende barn i förskoleåldern, 1–5 år, visar ett lägre antal barn totalt inom stadsdelen under de kommande åren. Därmed blir följsamheten utifrån barnunderlag och efterfrågan mycket viktig för att säkerställa en rätt dimensionerad förskoleorganisation.

Utredningen Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska, SOU 2020:67, föreslår bland annat obligatorisk förskola från fem års ålder. Förslaget kommer, om det genomförs, att innebära förändringar för förskolan under planperioden.

Kraven på att inga barn, medarbetare eller vårdnadshavare med förkylningssymptom ska vistas i förskolan under rådande pandemi har i mycket stor utsträckning dämpat även övrig smittspridning. Utifrån ett arbetsmiljöperspektiv är det av stor betydelse att även efter pandemin upprätthålla stadsgemensamma och strikta rutiner för att minska smittor och öka frisknärvaron bland både barn och medarbetare i förskolan.

2.1.2 Utveckling och prioriteringar

Gemensamt för Östermalms kommunala förskolor är att en likvärdig utbildning med hög kvalitet för alla barn står i fokus för verksamhetsutvecklingen. Strävan efter likvärdighet påverkas av flera faktorer. Det är angeläget att förskolans uppdrag definieras av staden avseende exempelvis en garanterad undervisningstid motsvarande övriga skolformer. Detta i syfte att skapa likvärdiga villkor för att genomföra läroplanens uppdrag. Utan stadsövergripande tydlighet finns det en risk att varje stadsdel inom planperioden beslutar om olika definitioner. Ett aktivt, långsiktigt arbete i samverkan på olika nivåer i staden är nödvändigt. Dels för att öka andelen förskollärare, dels för att öka andelen adekvat utbildade barnskötare. Då stadens förskollärare har samma arbetsgivare är det önskvärt att det genomförs en central och samlad satsning på deras pedagogiska ledarskap. Kunskaperna i svenska språket, främst bland barnskötare, behöver också förstärkas. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av stadens fokus på barns språkutveckling i förskolan.

Förskollärarnas pedagogiska ledarskap

Hur förskollärarna utför uppdraget som pedagogiska ledare för arbetslagen är centralt för barnens lika möjligheter att utvecklas inom förskolans utbildning och undervisning. Under planperioden kommer därför en stadsdelsövergripande satsning ske för att utveckla och stärka förskollärarnas pedagogiska ledarskap.

Plattform för Östermalms kommunala förskolor

Utformningen av likvärdiga kommunala förskolor fortsätter genom utarbetandet av en gemensam plattform. Plattformen ramar in helheten för förskoleområdenas organisering och genomförande, samt säkerställer att styrdokument omsätts i förskolornas praktik.

Färdigställande och implementering sker under planperioden.

Digitalisering, dokumentation och kommunikation

Digitaliseringsarbetet inom förskolan skulle gagnas av samordning, styrning och anpassningar ur ett förskoleperspektiv. De IT-relaterade ärendenas svarstider behöver kortas och förskolans fastställda behov inom Skolplattformen åtgärdas. Det finns även behov av likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att kunna genomföra ett kvalitativt och likvärdigt

digitaliseringsarbete. Stadens samlade potential inom förskoleverksamheten kan tillvaratas i högre utsträckning genom att samordna förskolans behov och arbeta mer stadsövergripande än idag.

Utvecklingsarbetet gällande digitalisering fortsätter i förskoleområdena. Under planperioden kommer Skolplattformens verktyg Planering och bedömning att införas. Verktuget ska bidra till arbetslagens kontinuerliga och systematiska uppföljning samt dokumentation och analys av varje barns utveckling och lärande.

Under planperioden kommer förskoleområdena med hjälp av närvarouppföljningen i Skolplattformen följa den faktiska närvarotiden, det faktiska antalet barn i grupperna och antalet barn per medarbetare olika tider under dagen. Detta för att förskoleområdena ska kunna bemanna utifrån faktiska behov, vilka varierar under dagen och veckan.

Tillgängliga lärmiljöer

Tillgängliga lärmiljöer utgör basen i förskolans utbildning. De ska vara anpassade utifrån den variation av behov och förutsättningar som finns i en barngrupp, och utgå från den sociala, pedagogiska och fysiska miljön. Under planperioden sker en stadsdelsgemensam vidareutveckling av lärmiljöerna utifrån tillgänglighetsperspektivet.

Utveckling av arbetssätt

Digitala verktyg har under pandemin ökat flexibiliteten och effektiviteten i förskolornas möten. Användningen av digitala verktyg ska fortsätta utvecklas och även inkludera vårdnadshavare, till exempel som ett alternativ vid utvecklingssamtal och föräldramöten. Under planperioden ska också digitala visningar av förskolorna publiceras på Hitta förskola.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

2.2.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Enligt senaste befolkningsprognosen kommer gruppen barn och unga 6–18 år att öka de närmaste åren. Humlanhuset, som vänder sig till ungdomar i åldern 13–19 år, arbetar för att stärka ungdomarnas frisk- och skyddsfaktorer genom fritidsaktiviteter och delaktighet. Det senaste året har Humlanhuset byggts om och numera ingår även ungdomsparken i verksamheten. Detta, tillsammans med fler vuxenledda aktiviteter och bättre marknadsföring i sociala medier, har bidragit till att verksamheten under senare tid lockat fler ungdomar. Humlanhuset erbjuder hbtqi-hänget Lili och genom samarbete med Norrmalm planeras så kallat funkishäng en kväll i veckan.

Östermalm har ett rikt föreningsliv. Nya föreningar har tillkommit som bidrar till att stärka det lokala kulturlivet. Föreningar som främjar friluftsliv och utomhusvistelse har sett en ökad efterfrågan under pandemin medan lokalförvaltande organisationer har drabbats hårt av densamma. Nämnden har därför uppdragit åt förvaltningen att göra en genomlysning av stadsdelsområdets uthyrningslokaler lämpade för föreningsliv. Nämnden kommer under året att revidera det lokala regelverket för föreningsstöd och ta fram en rutin för Idéburet offentligt partnerskap, IOP, med utgångspunkt i stadens riktlinjer.

2.2.2 Utveckling och prioriteringar

Öppna förskolor och parklekar som integrerade mötesplatser

I början av 2021 öppnade Hjortgläntans parklek och planering för start av öppna förskolan

pågår. I Gustav Adolfs parklek har en öppen förskola integrerats. Detta innebär att nämnden totalt erbjuder fyra integrerade mötesplatser med geografisk spridning. De integrerade mötesplatserna skapar nya möjligheter att nå ut med samhällsinformation, bland annat om förskolan men även om socialtjänstens förebyggande arbete för barn och ungdomar, se vidare 2.5.2.

Fritidsverksamhet för alla

För att kunna spela en främjande och förebyggande roll för unga måste fritidsverksamheten fortsatt sträva efter att vara inkluderande och erbjuda ett varierat utbud av aktiviteter. Utveckling av verksamheten sker i dialog med besökarna och i samverkan med andra stadsdelar och aktörer. Gemensamma aktiviteter planeras med stadsbiblioteket, såsom bokcirklar, läsfika och skrivarklubb för unga. Den översyn som kulturförvaltningen genomför utifrån sitt nya samordningsuppdrag förväntas också bidra till underlag för framtida utvecklingsarbete.

Det kommer fortsatt vara prioriterat att utveckla verksamheten för att locka unga inom målgrupper som idag är underrepresenterade bland besökarna. Det gäller unga med funktionsvariationer, tjejer och unga hbtqi-personer.

Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utreda behovet av fritidsverksamhet för unga. Utredningen ska genomföras i nära dialog med kulturförvaltningen utifrån det samordningsuppdrag de har under året.

2.3 Äldreomsorg

2.3.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Östermalm är det stadsdelområde som har högst andel invånare över 65 år, 20 procent jämfört med 15 procent för staden som helhet (Äldreomsorgens årsrapport 2020). Enligt Sweco beräknas antalet invånare över 80 år att fortsätta öka i stadsdelen i högre takt än befolkningsökningen totalt. Eftersom behovet av äldreomsorg ökar med stigande ålder medför den demografiska utvecklingen också att antalet äldreomsorgstagare prognostiseras öka under planperioden.

Utfallet för 2020 visar dock ett lägre antal jämfört med vad som prognostiserats för året. Förvaltningen bedömer att det beror på att fler avsagt sig insatser i hemtjänsten och avböjt erbjudande om plats på vård- och omsorgsboende, VOB, under pandemin och att det kan komma att ändras i takt med att stadens invånare får vaccination mot covid- 19.

Vård- och omsorgsboende

Antalet unika personer med insatsen VOB var 2020 i snitt 569 personer, vilket motsvarar 14 procent av åldersgruppen över 80 år. Det finns idag ett stort antal lägenheter lediga i stadsdelen och i staden och det är därför svårt att bedöma hur väl tillgången på boendeplatser svarar mot behoven på kort sikt. Under planperioden ses ett behov av fler tillgängliga lägenheter, dels på VOB men också i form av seniorbostäder.

Som en komplettering av Swecos framskrivning av behovet av VOB har förvaltningen gjort en egen beräkning. Den är baserad på antagandet att andelen över 80 år med behov av VOB förblir konstant. De två prognoserna, Swecos respektive förvaltningens, som beskrivs i tabellen nedan, skiljer sig markant åt vilket innebär en osäkerhetsfaktor i arbetet med

planering och dimensionering av platser.

Belyst insatsen vård- och omsorgsboende	2021	2022	2023	2024
Antal personer med insatsen VOB enligt Sweco, "Prognos på äldreomsorgstagare 2021–2040"	600 (+10)	610 (+10)	620 (+10)	630 (+10)
Antal personer med insatsen VOB i antagande 14 % av åldersgruppen 80 år och äldre, förvaltningens beräkning	590 (+23)	630 (+40)	676 (+46)	721 (+45)
Swecos befolkningsprognos för invånare i åldersgrupp 80 år och äldre i Östermalm	4 220	4 500	4 830	5 150

Nämnden bidrar till stadens övergripande boendeplan för äldre genom att tillsammans med Kungsholmens, Norrmalms och Södermalms stadsdelsnämnder årligen ta fram en regional plan. Särskilda boendeformer för äldre är stadsgemensamma resurser och nämnden efterfrågar ett tydligt stadsövergripande arbete med att driva åtgärder för att komma tillrätta med de problem som identifieras i de regionala boendeplanerna.

Hemtjänst

Antalet unika personer med behov av hemtjänst var i snitt 1 307 under 2020, vilket motsvarar 32,3 procent av åldersgruppen 80 år och äldre. Även här visar förvaltningens beräkning, baserad på antagandet att andelen i åldersgruppen med behov av hemtjänstinsatser förblir konstant, på skillnader gentemot Swecos prognos. Den är dock procentuellt mindre än för VOB.

Belyst insatsen hemtjänst	2021	2022	2023	2024
Antal personer med insatsen hemtjänst enligt Sweco, "Prognos på äldreomsorgstagare 2021-2040"	1370 (+90)	1390 (+20)	1420 (+30)	1440 (+20)
Antal personer med insatsen hemtjänst i antagande 32,3 % av åldersgruppen 80 år och äldre, förvaltningens beräkning	1363 (+55)	1454 (+91)	1560 (+106)	1663 (+103)
Swecos befolkningsprognos för invånare i åldersgrupp 80 år och äldre i Östermalm	4 220	4 500	4 830	5 150

För att möta den demografiska utvecklingen ingår Stockholms stad i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har i budget 2021 fått direktiv om att bidra till att utveckla den äldrevänliga staden. Förvaltningen har deltagit i arbetet med att ta fram en stadsövergripande handlingsplan och tagit fram planering för kommande arbete på stadsdelsnivå.

2.3.2 Prioriteringar

Äldrevänlig stad och framtidens äldreomsorg – treårigt förvaltningsövergripande projekt

I projektet integreras direktivet om att bidra till en äldrevänlig stad, stadens vision om Möjligheternas Stockholm utifrån de globala målen i Agenda 2030 samt nämndens särskilda budgetuppdrag kring digitalisering och välfärdsteknik i syfte att utveckla äldreomsorgen. Projektet fokuserar på:

- **Målgruppsdialog** – kanaler för dialog och inflytande ska utvecklas, dels med stadsdelsnämndens pensionärsråd, dels för att nå ut brett till stadsdelens seniorer.
- **Digitalisering och välfärdsteknik** – med målet att öka enskildas självständighet,

livskvalitet, självbestämmande och integritet, och för att kunna möta framtida behov av äldreomsorg inom ramen för givna resurser. Framförallt genom att:

- samarbeta med Verklighetslabbet Enskede-Årsta-Vantör kring digitala lösningar som gynnar äldre och som ligger i linje med äldreomsorgens uppdrag och mål.
- starta Digicenter och digital fixartjänst för att erbjuda seniorer information, kunskap och praktisk hjälp med digital teknik.
- **Trygghet** – genomföra fördjupad undersökning och analys av äldres, med särskilt fokus på äldre kvinnors, upplevelse av trygghet och säkerhet och ta fram förslag på åtgärder.
- **Förebyggande arbete** – ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa är sedan tidigare prioriterat och pandemin har satt ytterligare fokus på frågan. Vidareutveckla samarbetet med föreningar och hitta arbetssätt för att nå och stödja äldre med psykisk ohälsa.

Medarbetar- och kompetensutveckling

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU, är en viktig strategisk fråga för att på sikt kunna rekrytera handläggare, omvårdnadspersonal och legitimerad personal. Prioriterade områden för kompetensutveckling är bland annat demens, psykisk ohälsa, palliativ omvårdnad, nutrition och hbtqi samt att utveckla språkstödande insatser på arbetsplatsen.

Kommunal hälso- och sjukvård och samverkan med Region Stockholm

Behovet av hälso- och sjukvårdsinsatser på vård- och omsorgsboenden är fortsatt stort och nämnden arbetar för att vidareutveckla sitt patientsäkerhetsarbete i enlighet med den nationella handlingsplanen. En väl fungerande samverkan och korrekt informationsöverföring säkrar insatserna till den enskilde och är också en förutsättning för tvärprofessionellt teamarbete inom VOB. Förvaltningen ser därför behov av ett gemensamt journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. För att säkerställa en sammanhållen vård- och omsorg för äldre behöver samverkan med Region Stockholm och framförallt med primärvården stärkas. Förvaltningen bedömer att arbetssättet Tryggt mottagande i hemmet behöver utvärderas och vidareutvecklas för att hitta en optimal organisation. Förvaltningen ingår i ett projekt tillsammans med äldreförvaltningen och Äldrecentrum för att hitta former för detta.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

2.4.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

De senaste åren har behov av boendestöd, bostäder med särskild service och daglig verksamhet ökat. Dessa förväntas även fortsättningsvis vara de insatser som efterfrågas mest. En tillfällig minskning i efterfrågan har skett med anledning av pandemin.

I Översyn av insatser enligt LSS (SOU 2018:88) föreslås förändringar bland annat genom nya insatser; personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd. Om dessa införs kommer staden att behöva se över arbetssätt och styrdokument inom funktionshinderområdet. Stadens ambition att säkerställa likställighet vid bedömning av beslut om insats bör fortsatt gälla.

Ansvar för utredning och beslut gällande personlig assistans delas idag mellan kommun och

stat. Ordningen bidrar till otydlighet och riskerar att fördröja prövning av den enskildes behov eftersom handläggningen sker både inom kommunen och hos Försäkringskassan. De förändringar som föreslås i utredningen, där staten är huvudman men kommunen bär kostnadsansvaret för insatser upp till tjugo timmar, skulle innebära att kommunen kan komma att bära kostnader för beslut som fattats av Försäkringskassan.

2.4.2 Utveckling och prioriteringar

Tillgång till ett varierat utbud av boende

Förvaltningen kartlägger årligen behov och utbud av bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning. I de senaste årens kartläggningar har det framgått att behovet av bostäder överstiger befintlig tillgång och planerade projekt. Prognosen visar också ett förväntat kvarboende för personer som fyllt 65 år i grupp- och servicebostäder. Det innebär ett fortsatt behov av bostäder med särskild service för en åldrande målgrupp. Att säkra tillgången till ett varierat utbud för målgruppen kommer fortsatt att vara en viktigt fråga. Nämnden efterfrågar ett tydligt stadsövergripande arbete med att driva åtgärder för att komma tillrätta med de problem som identifieras i de regionala boendeplanerna.

Barnrättsperspektiv, delaktighet och tillgänglighet

Arbetet med att tillämpa barnkonventionen inom all verksamhet fortsätter. Inom funktionshinderomsorgen ska barnets möjlighet till delaktighet ske utifrån barnets förutsättningar och eventuella behov av anpassat stöd ska erbjudas. I de fall barn berörs som anhörig ska detta beaktas i handläggningen av ärende som rör en vuxen.

Arbetet med att implementera stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning fortsätter. Brukarperspektivet ska vara vägledande. Brukarundersökningar har en viktig roll i arbetet men även förvaltningens samverkan med brukarorganisationer, gruppboendernas boenderåd och nämndens råd för funktionshinderfrågor.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

2.5.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Under 2021 och 2022 föreslås ny lagstiftning träda i kraft som syftar till att stärka barnrättsperspektivet i vårdnadsprocessen. Det handlar bland annat om att föräldrar ska delta i informationssamtal hos socialtjänsten innan yrkande om vårdnad, boende och umgänge lämnas till domstol. Vidare ska socialtjänsten, i ärenden om vårdnad, boende och umgänge, kunna höra ett barn utan vårdnadshavares samtycke och närvaro. För att säkerställa tillämpning av gällande, och kommande, lagstiftning krävs såväl kompetensutveckling som utveckling av nya arbetssätt.

I utredningen om framtidens socialtjänst föreslås en rad förändringar som, om de genomförs, kommer att påverka verksamhetsområdet. I utredningen föreslås ett ökat fokus på förebyggande arbete och ett starkare barnperspektiv. Vidare föreslås att insatser, i högre utsträckning än idag, ska erbjudas utan biståndsprövning. Sammantaget innebär utredningens förslag att socialtjänsten kan komma att behöva utveckla sitt arbete inom en rad områden.

Barn och unga

De senaste årens ökning av antalet orosanmälningar ser ut att fortsätta. Under 2020 angavs i

hälften av anmälningarna om bristande omsorg, en oro för att barnet var utsatt för fysiskt eller psykiskt våld eller annat våld inom familjen. Av de anmälningar som rörde tecken på egna svårigheter hos barnet var de tre främsta orsakerna till oro; skolsociala problem, psykisk ohälsa eller alkohol- eller narkotikamissbruk. I senaste Stockholmsenkäten var andelen unga som skattar sin psykiska hälsa som god lägre jämfört med tidigare års undersökning. Sett över staden visade indexet God psykisk hälsa de lägsta siffrorna sedan 2004. En liknande negativ trend syns nationellt.

Det senaste året har förvaltningen noterat en ökning av antalet föräldrar som söker råd och stöd i sitt föräldraskap utan föregående biståndsprövning. Det är en positiv utveckling då det ökar socialtjänstens möjlighet att erbjuda stöd till motiverade föräldrar i ett tidigt skede.

Antalet asylsökande barn som kommer till Sverige utan förälder eller annan vårdnadshavare förväntas fortsätta minska. Dock ökar antalet ensamkommande barn som ingår i gruppen kvotflyktingar. Förvaltningens erfarenhet är att barn som kommer som kvotflyktingar är mer somatiskt sjuka och därmed har behov av mer vård och anpassade stödinsatser. En fortsatt utmaning är att stötta ungdomarna i sin etablering mot egen försörjning och eget boende.

Vuxna missbruk

Förvaltningen ser fortsatt en utmaning gällande stöd till klienter med samsjuklighet där behovet av insatser för missbruk och psykisk ohälsa behöver mötas kombinerat. För att erbjuda adekvat stöd krävs en nära samverkan med flera verksamheter inom vården. Samarbetet med socialförvaltningen och det stöd som erbjuds genom boende- och behandlingsenheten och Bostad Först, är också en viktig del i arbetet med målgruppen. Under senare år har målgruppen äldre med missbruksproblematik uppmärksamats allt mer inom stadsdelen. För att möta deras behov behövs ökade kunskaper och samverkan mellan socialtjänst och äldreomsorg, däribland hemtjänsten. Idag finns få insatser som möter både individens behov av omvårdnad och stöd att komma ur ett missbruk.

Socialpsykiatri

En delvis ny målgrupp på förvaltningens stödboenden är personer med psykisk funktionsnedsättning som har en missbruksproblematik. Då målgruppens behov inte kan tillgodoses helt inom verksamheten innebär det utmaningar för både verksamheten och de boende.

I innerstadens arbete med personligt ombud syns ett fortsatt behov hos målgruppen med psykisk funktionsnedsättning att få stöd i kontakten med olika myndigheter. Inte sällan behöver den enskilde stöd i frågor som rör försörjning då samordning mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och kommunens försörjningsstöd brister. Många av de systembrister som uppmärksammas av personligt ombud är återkommande och behöver åtgärdas av huvudmännen inom ramen för befintlig samverkan.

Hemlöshet

Det kan finnas flera orsaker till varför en person riskerar hemlöshet. Ofta har den enskilde även behov av annat stöd från socialtjänsten. Det ställer krav på god intern samverkan. Personer med psykisk funktionsnedsättning och eller missbruk riskerar osäkra boendeförhållanden och är en särskilt utsatt grupp. Förvaltningen har noterat en viss ökning av antalet barnfamiljer som av olika skäl lever i osäkra boendeförhållanden. Det kan handla om nyanlända eller familjer där våld i nära relation förekommer. I alla ärenden där barn

berörs sker samverkan med förvaltningens familjeenhet. För att möta ett ökande behov avseende stöd till personer över 65 år sker ett nära samarbete med äldreomsorgen. Förvaltningens projekt Förstärkt bostadsvägledning, som genomförs under 2021, förväntas bidra till ökad kännedom om behov och orsaker kopplade till osäkra boendeförhållanden.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Det våld som utövas i en nära relation uppmärksammas i allt högre utsträckning i samhället. Det är rimligt att anta att kunskapen om våldet kommer att öka vilket kan bidra till att stigmat minskar. Mot den bakgrunden är det positivt att fler söker stöd hos socialtjänsten. I jämförelse med tidigare år fördubblades antalet beviljade insatser under 2020. Innerstadens relationsvåldscentrum, RVCi, redovisar också ett ökat stödbehov.

Inom förvaltningen finns ett behov av ökad intern samverkan bland annat för att kunna vägleda och stötta kollegor som möter våldsutsatta inom funktionshinderomsorgen och äldreomsorgen.

2.5.2 Utveckling och prioriteringar

Samverkan för barn och ungas välmående och skydd

Det finns en rad överenskommelser och handlingsplaner som styr samverkan runt barn och unga mellan socialtjänst, förskola och skola samt i vissa fall även polis och civilsamhälle. Dessa styrdokument överlappar i viss mån varandra och skulle behöva renodlas och ensas för att underlätta samverkan på olika nivåer och samarbetet mellan de olika aktörerna i vardagen.

Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att stärka samverkan mellan socialtjänst, förskola och skola. Detta för att tidigt identifiera barn som riskerar att utvecklas ogynnsamt och kunna erbjuda tidiga insatser. Stöd till barn med problematisk skolfrånvaro sker i nära samverkan mellan socialtjänst och skola. Stödet kan både ges genom ett förebyggande arbete och genom att erbjuda insatser som stabiliserar skolgången. Under 2021 införs rollen skolsocionom som en del i ett skolsocialt team, en tvärprofessionell grupp med utsedda medarbetare från socialtjänst och skolans elevhälsa.

Genom utökningen av Odenplans ungdomsmottagning ansvarar förvaltningen, i samverkan med Region Stockholm, för stadens största mottagning. Detta skapar bätte förutsättningar att möta den ökade psykiska ohälsan bland barn och unga. För ungdomar med psykisk ohälsa behövs en snabb, tillgänglig och sammanhållen vårdkedja. Att erbjuda första linjens psykiatri i nära samverkan med ungdomsmottagningen skulle vara ett sätt att möta de ungas behov. Förvaltningen har, tillsammans med socialförvaltningen, uppmärksammat Region Stockholm på behovet.

Förebyggande arbete för barn och unga

Idag erbjuder förvaltningen olika former av föräldraskapsstödsprogram. Det finns fortsatt behov att utveckla arbetet, bland annat genom olika digitala stödformer. Förvaltningen kommer att fortsätta utveckla ett familjecentrerat arbetssätt. En del i arbetet är att bilda en familjecentral med förebyggande socialtjänst, öppen förskola, barnvårdscentral och barnmorskemottagning i stadsdelen. Verksamheten vid en familjecentral riktar sig till barn och föräldrar med syftet att vara hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande.

Förvaltningens förebyggande arbete för unga utgår från stadens strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet och stadens program för alkohol-,

narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, ANDT. I de lokala handlingsplanerna beskrivs arbetet utifrån de förutsättningar som finns i stadsdelen. I det förebyggande arbetet är samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fält- och fritidsverksamheterna centralt.

Delaktighet, tillgänglighet och en effektiv socialtjänst

Socialtjänsten ska vara tillgänglig i den form som bäst möter den enskildes behov. Det innebär bland annat en fortsatt utveckling av olika digitala lösningar. Förvaltningen kommer att delta i stadens arbete med att utveckla digitala verktyg i syfte att säkerställa att barnets rätt till delaktighet tillgodoses. För att inte riskera att människor hamnar i ett digitalt utanförskap får utvecklingen inte ske på bekostnad av tillgänglighet och delaktighet för den som önskar kontakt på annat sätt.

Jämställdhet

Alla har rätt till likvärdigt bemötande och stöd av socialtjänsten. Vid en analys av missbruksutredningar noterades en lägre andel barnkonsekvensanalyser i fädernas utredningar jämfört med mödrarnas. Det fanns också en skillnad avseende genomförandeplaner, där kvinnor i högre utsträckning varit delaktiga i arbetet med dessa. En förklaring till skillnaderna är sannolikt att samhället traditionellt sett har olika förväntningar på män respektive kvinnor, kanske särskilt avseende föräldraskap, och att detta återspeglas inom socialtjänsten. Genom att synliggöra dessa, och andra normer, har socialtjänsten möjlighet att utveckla sitt arbete.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

2.6.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara samtidigt som deras karaktärer och kulturhistoriska värden värnas. Många förskolor och skolor använder parkerna och vissa saknar eller har begränsad tillgång till egen gård vilket leder till ett ökat slitage på kringliggande parker. Den pågående pandemin har gjort att besöksstrycket i parker och grönområden har ökat ytterligare när fler väljer att träffas eller förlägga aktiviteter utomhus.

Det offentliga rummet är demokratiska mötesplatser där alla ska kunna ta del av stadsdelsområdets information och utbud oavsett funktionsförmåga. Gruppen äldre personer över 80 år kommer att öka kraftigt inom stadsdelsområdet de kommande åren. Förbättrad tillgänglighet är en viktig del vid planering av nya parker och vid genomförandet av åtgärder i den befintliga miljön. För att alla ska kunna ta del av det offentliga rummet på lika villkor är det viktigt att känna sig trygg. I den tätbebyggda staden där fler människor ska samsas på samma yta i parkerna uppstår ibland intressekonflikter som i sin tur kan leda till en ökad otrygghet.

Allt fler cyklar i staden idag istället för att ta bil eller kollektivtrafik. Ur ett miljö- och hälsoperspektiv är det mycket positivt. Men det är viktigt att utbyggnaden av cykelbanor inte sker på bekostnad av parkmark, då det innebär att parkyta hårdgörs. I den täta staden måste den grönstruktur som skapas ha en hög kvalitet då den ska klara ett högt besöksstryck och fylla en viktig funktion som ekologiskt spridningssamband.

Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en ökad och alltmer intensiv nederbörd. Detta medför att kraven på utjämning och fördröjning av vattenflöden ökar och att omhändertagandet av dagvatten behöver utvecklas. Det förändrade klimatet kan också

innebära att det blir torrare med torkskadade träd och växtlighet som följd. Förvaltningen skaffar sig därför fördjupad kunskap om vilka typer av växtmaterial som är motståndskraftigt för ett torrare klimat.

2.6.2 Utveckling och prioriteringar

Samhällsplanering

Förvaltningen arbetar för att stadsdelsnämndens verksamhetsbehov kommer med tidigt i processen och att planeringen är anpassad till nämndens förutsättningar såväl ekonomiskt som ur ett verksamhetsperspektiv. De kommande åren är stadsutvecklingen Norra Djurgårdsstaden i fokus, se bilaga 4.

Samverkan

Samverkan med andra förvaltningar är avgörande för arbetet med strategiska park- och stadsmiljöfrågor och för att kunna stärka grönstrukturen. Vid planering av nya parker är det också viktigt att stadsdelsförvaltningen är med så tidigt som möjligt för att säkerställa att de nya parkytorna är möjliga att sköta, både praktiskt och ekonomiskt. För att förvaltningen ska kunna sköta de nya parkerna är det en förutsättning att garantiskötsel är genomförd och att parkytorna är väl etablerade vid övertagande.

En möjlighet att stärka grönskan i innerstaden är att utveckla de gröna gaturummen. Trafikkontoret och förvaltningen har ett gemensamt ansvar för dessa. Nämnden efterlyser ett investeringsprogram för gatugröna miljöer. Dessa miljöer är viktiga utifrån såväl ett trygghets-, vardagslivs-, klimat- som dagvattenperspektiv.

Jämställdhetsutmaningar och barnperspektiv

Upplevelsen av trygghet och trivsel är en viktig förutsättning för att stadens invånare ska kunna leva ett allsidigt, jämlikt och jämställt liv och har även stor betydelse för hur människor i staden nyttjar parker och grönområden.

För att tillgodose barnens behov av fysisk aktivitet och värna tillgången till parkmark bör det vid planering och tillståndsgivning för nya förskolor och skolor ställas krav på tillräckligt stora gårdar.

Det finns även belägg för att parkytornas storlek och mångfunktionalitet har betydelse för ett jämställt nyttjande. Forskning visar bland annat att flickor blir mer stillastående än pojkar när friytetillgången är liten. Nämnden fortsätter därför bevaka att parktillgången blir tillräcklig och att mångfunktionella ytor planeras i nya parker i stadsutvecklingsområdena samt att oprogrammerade ytor bevaras i de befintliga parkerna. Det är fortsatt viktigt med ett tydligt barnperspektiv i planeringen, dels genom barnkonsekvensanalyser, dels genom att arbeta för rymliga och ändamålsenliga förskolegårdar i stadsutvecklingen.

Nämnden fortsätter även att eftersträva ett barn- och jämställdhetsperspektiv vid upprustning av befintliga parker inom stadsdelsområdet. Bland annat genom att genomföra medborgardialoger för att samla in synpunkter från olika målgrupper.

Trygghet och tillgänglighet

God orienterbarhet, uppsikt och belysning i parkerna är positivt ur trygghetssynpunkt. Målpunkter och aktiviteter i parker kan också skapa trygghet då det ökar närvaron samtidigt som en variation av aktiviteter kan bidra till ett jämställt nyttjande. Även områdets skötsel är

avgörande för hur trygg man känner sig. Parker och miljöer som ger ett prydligt och omhändertaget intryck upplevs generellt som tryggare.

Klimatanpassning i parker och grönområden

För att möta klimatförändringarna är det viktigt att tillvarata och öka parkernas kapacitet att ta hand om skyfall och reglera temperaturen vid värmeböljor. Vid parkupprustningar och planering av nya parker eftersträvas lösningar för att ta hand om den ökade nederbörden. Förvaltningen deltar i stadens övergripande arbete med att ta fram en skyfallsstrategi och åtgärdsprogram. Utifrån dessa kommer åtgärder genomföras i stadsdelsområdena för att bidra till att kunna ta emot framtida skyfall och minska risken för översvämningar.

Högre krav på lokalt omhändertagande av dagvatten vid ombyggnationer och exploatering innebär att parkmark kan behövas tas i anspråk för rening och fördröjning. Detta ställer krav på samarbeten, nya avtal och diskussion kring fördelning av medel mellan fackförvaltningarna, stadsdelsförvaltningarna och ledningsägare.

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald

Nämnden fortsätter att synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden. Vegetationen i parkerna fångar upp och renar dagvatten, förbättrar stadsluften, stödjer pollinering med mera. För att stadens ekosystemtjänster ska fungera krävs en rik biologisk mångfald. Biologisk mångfald är en viktig förutsättning för robusta ekosystem och för ett ekologiskt hållbart samhälle.

2.7 Ekonomiskt bistånd

2.7.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Antalet hushåll inom stadsdelen som uppstår ekonomiskt bistånd är lågt i förhållande till befolkningsunderlaget. Efter flera år med sjunkande siffror ökade dock andelen bidragshushåll under 2020. Den främsta orsaken till detta är en stigande arbetslöshet till följd av pandemin.

Enligt Arbetsförmedlingens prognoser kommer antalet arbetslösa att öka under 2021 för att sedan stabiliseras år 2022–2023. Ökningen förväntas ske inom grupperna unga vuxna respektive personer som varit utan arbete under längre tid. Detta beror främst på att de branscher som drabbas hårdast av krisen; turism, restaurang och detaljhandel ofta är de branscher där unga får sina första jobb. För den som står långt ifrån arbetsmarknaden innebär undanträngningseffekten att det kan bli svårare att få ett arbete. Det innebär en ökad risk för att tiden med ekonomiskt bistånd bli längre.

Det går i dagsläget inte att förutse alla effekter av pandemin. Det saknas fortfarande tillräckliga kunskaper om, och forskning kring, långvariga symptom efter en covid-19 infektion. En möjlig framtida målgrupp kan vara personer med långvarig sjukdom som riskerar att bli utförsäkrade ur socialförsäkringssystemet. I ett sådant läge blir samverkan med vården, Försäkringskassan, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen ett viktigt fokusområde för förvaltningen.

2.7.2 Utveckling och prioriteringar

Stöd till egen försörjning

Att lindra de ekonomiska effekterna av pandemin är ett prioriterat område. Den som söker stöd för sin försörjning på grund av arbetslöshet ska erbjudas stöd, bland annat genom arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg. Med tidigt stöd minskar risken för ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Den enskildes möjlighet till delaktighet och en ökad tillgänglighet bör därför prioriteras i utvecklingsarbetet.

Digitalisering för en tillgänglig och effektiv socialtjänst

För att möta kravet på en modern, tillgänglig och effektiv socialtjänst behövs ett fortsatt fokus på att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Det finns ett stort behov av digitalisering inom socialtjänsten. En fortsatt utveckling av verksamhetssystemet behöver prioriteras. Dagens system möter varken ökande krav på delaktighet för den enskilde eller behovet av en systematisk uppföljning av insatser. En digitaliserad utredningsprocess skulle innebära effektivare handläggning som kan förenkla för den enskilde. Ett önskvärt första steg i det arbetet är att införa digital ansökan av försörjningsstöd. För detta krävs utveckling av befintligt verksamhetssystem och nya arbetssätt.

Barnrättsperspektivet

I en tid där konjunkturen försämras ökar riskerna för ökad fattigdom och ökat utanförskap. Ett försämrat ekonomiskt läge kan slå olika hårt beroende på individens förutsättningar och levnadsvillkor. En prioriterad grupp att hjälpa ut i egen försörjning är barnfamiljer. Detta för att undvika att barn lever i fattigdom och för att möjliggöra att barn ska ha jämlika uppväxtvillkor. I ärenden som rör barn ska barnrättsperspektivet vara tydligt och barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

2.8.1 Omvärldsfaktorer, demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov.

Arbetsförmedlingens prognos visar en stigande arbetslöshet under 2021 med en försiktig stabilisering under 2022–2023. En kärvare arbetsmarknad bidrar till en undanträngningseffekt för de som står långt från arbetsmarknaden. Det medför att det blir ännu svårare att etablera sig på arbetsmarknaden och tiden med ekonomiskt bistånd riskerar att förlängas.

Prognosen är att antalet nyanlända som blir anvisade till Stockholm avstannar och förväntas vara fortsatt lågt under år 2021–2022. Ett trängre läge på arbetsmarknaden gör det svårare även för nyanlända att etablera sig och bidragstiden riskerar att bli längre.

2.8.2 Utveckling och prioriteringar

Samverkan

På grund av den undanträngningseffekt som uppstår på en krympande arbetsmarknad kommer arbetet med att stötta den som står långt ifrån arbetsmarknaden att behöva prioriteras. Det arbetet är avhängigt av möjligheten att erbjuda OSA-anställningar och Stockholmsjobb. För en effektiv matchning av sökande till tillgängliga insatser måste arbetsförmågebedömningar genomföras i högre utsträckning. Behovet av OSA-platser förväntas öka 2022–2024. Genom att utveckla arbetet med att stötta individen att komma vidare till annan anställningsform ökar genomströmningen och därmed förvaltningens möjlighet att erbjuda fler individer en

anställning.

Feriejobb till prioriterade ungdomar

Förvaltningen kommer fortsätta erbjuda ungdomar inom prioriterade grupper, ungdomar med funktionsnedsättning eller sociala skäl, feriejobb. Alla ungdomar som får ett erbjudande ska, utifrån behov och önskemål, matchas till meningsfulla och utvecklande feriearbeten.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Stadsdelen växer och befolkningen beräknas i slutet av 2023 vara drygt 81 300 invånare. Stadens resursfördelningssystem utgår från befolkningen och deras behov. Stadsdelen riktar stora delar av resurserna till förskolebarn och den äldre befolkningen över 80 år. Under perioden 2021–2024 beräknas en minskning för förskolebarnen med 6 procent medan de äldre beräknas öka med 22 procent enligt Swecos senaste befolkningsprognos. Effekter av pandemin är en osäkerhetsfaktor i Swecoprognosen då denna publicerades juni 2020 och baseras på befolkningen 20191231.

Stadsdelen gjorde 2020 ett samlat överskott om 56,2 mnkr med överskott inom såväl äldreomsorg, socialtjänst som förskola och parklek.

Förskola och parklek

Hyreskostnaden vid nyetablering av förskolor närmar sig i flera fall 30 000 kronor per barn och år. Idag utgör den peng som kommunfullmäktige beslutat ska gå direkt till förskolorna 80 procent av den schablon stadsdelen får i budgettilldelning. Mellanskillnaden mellan schablon och peng, 20 procent, ska finansiera hyror, lokalunderhåll, avdelningsstöd, kostnader för gemensamma verksamhetssystem med mera. 2021 utgör mellanskillnaden 27 015 - 32 181 kronor per förskolebarn, vilket inte ens täcker hyreskostnaden och medför att förskolans avdelningsstöd, gemensamma verksamhetssystem, del av central förvaltning med mera behöver finansieras på annat sätt.

Nämnden anser att det är av vikt att kompensation för hög hyra även fortsättningsvis utgår till stadsdelar. Nämnden avser att ta ansvar för att lokalbeståndet möter behovet, men också att det inte uppstår överkapacitet. Här är Swecos prognoser för barnantalsutvecklingen ett viktigt planeringsunderlag för stadsdelarna.

Vid nystart av förskolor krävs att personalgruppen är på plats, introduceras, förbereder starten och arbetssätt cirka en månad innan barnen kommer. Vid nyetableringar av avdelningar är det huvudsakligen barn i ettårsåldern vid start, det vill säga små barngrupper vilket gör att det kan vara svårt att komma upp till 10 kvm/barn i mätningarna.

Äldreomsorg

Till 2021 tilldelades Östermalm en ökad budgetram om 26,8 mnkr för äldreomsorg jämfört med 2020. Av ökningen fick stadsdelen en minskad tilldelningsfaktor med 8,8 mnkr för befolkningsförändringen. Befolkningsprognosen pekar på att antalet äldreomsorgstagare ökar under planperioden, vilket beskrivs närmare under avsnitt 2.3 Äldreomsorg.

Parkmiljö

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Förvaltningens analys är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar.

I det sammanhanget vore det även intressant att använda driftskostnadsanalyser. Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål behöver tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftskostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet alternativt behovet av förstärkt driftbudget.

När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser. Med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel i praktiken när nya parker tillkommer. Förvaltningen anser också att fördelningsnyckeln bör generera medel för skötsel av naturmark, för den skötsel som ställs som krav i den nya handlingsplanen för biologisk mångfald samt för skötsel av bostadsnära natur. Den bostadsnära naturen är särskilt viktig ur ett ur ett barnperspektiv och den kräver merintensiv skötsel än vad dagens fördelningsnyckeln medger. En annan utmaning för underhållet av parkerna är att budget för stadsmiljö tilldelas genom en fördelningsmodell som inte tar hänsyn till de personer som besöker stadsdelsområdet under dagtid, om de inte bor eller har sin sysselsättning i området. Parkerna har ett stort antal dagbesökare som inte inkluderas i denna modell, till exempel skolelever, förskolebarn, turister och spontanbesökare. Parkernas driftbudget behöver motsvara behovet av underhåll, som är en följd av det ökande besöksstrycket. Förvaltningen önskar också att dessa aspekter tas med när kommunstyrelsen nu ser över fördelningsnyckeln.

När det gäller större investeringar och reinvesteringar finns en utmaning i att kunna hantera projekten inom planerad tidplan. Detta eftersom oförutsedda hinder ofta inträffar i samband med anläggningsfasen. Exempelvis okända ledningar, arkeologiska fynd eller markföroreningar påträffas vilket påverkar projektets genomförande och tidplan. För att kunna färdigställa projekt är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och år. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetsskapande åtgärder och klimatinvesteringar.

Förvaltningen har höga kostnader cirka 3 mnkr 2020 för att sanera från bosättningar i parker och på förskolegårdar. Förvaltningen är beroende av att få ersättning för dessa kostnader, då fördelningsnyckeln inte tar hänsyn till detta.

Utmaningar kopplat till klimatförändringar kommer att innebära ökade kostnader. Planering och åtgärder för att kunna möta både långa torrperioder och skyfall är kostnadsdrivande. Investeringar i stadens gröna infrastruktur finansieras på olika sätt i form av fastaanslag och medel som är möjligt att söka. Att söka och följa upp dessa olika medel kräver mycket administration och försvårar arbetet med att driva olika projekt. Förvaltningen önskar därför att möjligheten att öka de fasta anslagens över. Det är viktigt att ha en helhetssyn kring medel som till exempel klimatinvesteringar och gröna Stockholms medel så de fördelas strategiskt.

3.2 Investeringar

Investeringar, mnkr	2022	2023	2024
Parkinvesteringar, riktade	8,5	8,0	7,5
Parkinvesteringar, nycklade medel	7,4	7,4	7,4
Klimatinvesteringar	8,3		
Inventarier och maskiner	2,2	2,2	2,2
Summa	26,4	17,6	17,1

Riktade parkinvesteringar är beviljade av Trafikkontoret, se bilaga 1.

För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckel genomförs parkupprustningar inom stadsdelsområdet.

Klimatinvesteringar redovisas bara för 2021 och 2022, enligt anvisningar.

Klimatinvesteringarna avser ledbelysning, vitvaror, energirenovering vård och omsorgsboenden, solceller vård och omsorgsboenden, skyfallshantering Humlegården. Se bilaga 2.

Investeringar under rubrik Inventarier och maskiner avser huvudsakligen investeringar vid upprättande av nya förskolor och underhåll/ersättning av inventarier.

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Östermalm har en ökande befolkning i tillkommande bostadsområden inom Norra Djurgårdsstaden.

Förvaltningens samarbetar med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret i tidiga skeden innan markanvisning sker och deltar aktivt i nya planprojekt för att bevaka att verksamhetslokaler som förskolor, gruppboende och äldreboende planeras in.

För att stärka och effektivisera arbetet kring att skapa funktionella och resurseffektiva verksamhetslokaler anser förvaltningen att ett stadsövergripande funktionsprogram bör utarbetas. Syftet är att uppnå en större likvärdighet, ifråga om exempelvis grundstandard och basinnehåll för de förskolelokaler och förskolegårdar, som uppförs och drivs av Stockholms stad. Förskolegårdars storlek bör kunna utformas utifrån geografisk kontext – det vill säga att gårdarna kan vara olika stora utifrån om de ligger i centrala delar av staden eller längre ut med bättre möjligheter till yta.

Nämndens lokalförsörjningsplan tillsammans med andra nämnders lokalförsörjningsplaner att utgöra underlag för en stadsövergripande lokalresursplan. Planen utgör ett av verktygen för att planera för stadens långsiktiga behov av verksamhetslokaler och är en viktig del i arbetet för att uppnå ett effektivt resursutnyttjande utifrån en ökad samverkan med andra aktörer och förvaltningar. Det finns ett stort behov av att utveckla samverkan med övriga förvaltningar, bland annat med utbildningsförvaltningen.

Även andra planeringsdokument som rör bostäder tas fram inom staden, exempelvis äldreboendeplan och boendeplan för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SOL. Dessa planer hanteras genom en särskild beslutsordning och redovisas därför inte i detta dokument. Skollokalerna hanteras som liksom tidigare år i utbildningsförvaltningens lokalförsörjningsplan.

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och avveckling av lokaler som inte behövs. Detta är ett led i förvaltningens effektiviseringsarbete.

4.2 Pedagogisk verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2021

I utvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden öppnar två nya verksamheter under 2021, förskolan Anna och förskolan Hubertus, med totalt cirka 160 platser.

Även parkleken och öppna förskolan Hjortgläntan startar verksamhet under 2021.

4.2.2 Planering av lokaler för år 2022-2031 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Ett av planeringsunderlagen som stadsdelen använder sig av är den befolkningsprognos som Sweco tar fram. Enligt senaste prognosen beräknas antal barn i åldern 1-5 år minska fram till 2026 för att därefter fram till 2029 återgå till samma nivå som beräknats för år 2019. Prognosen för 2020 skiljer sig markant från prognosen för 2019. Avvikelsen ligger mellan -6 % och -11 % och det påverkar plats- och kapacitetsbehovet generellt. Beräkningar visar på ett övergripande kapacitetsöverskott av förskoleplatser i stadsdelen under perioden.

En aspekt som är viktig att beakta är att även de enskilt drivna förskolorna ingår i det beräknade överskottet av platser. Förvaltningen har inte rådighet över hur den verksamhetens bedrivs. I dagsläget har de enskilda förskolorna inte full täckningsgrad i sina verksamheter utan har ett beräknat överskott på 146 platser.

Analysen i prognosen utgår från beräkningar och siffror framtagna vid årsskiftet 2019/2020. Det är oklart om prognosen tagit hänsyn till alla förseningar i pågående och kommande byggprojekt i stadsdelen. Vidare framgår inte av prognosen om eventuellt tillkommande projekt som planerats är medräknade, då de inte var kända när underlaget togs fram. Hur pågående pandemi påverkar prognoserna och behoven framöver är också en osäkerhetsfaktor.

Det påverkar självklart träffsäkerheten i analysen som gjorts och de prognoser rörande kommande behov av förskolor, som stadsdelen behöver ta fram och planera utifrån.

Det är många olika faktorer som påverkar framtida behov och som förvaltningen inte har rådighet över. Förseningar i nybyggnadsprocesserna kan innebära att förskolor uppförs innan de nya bostäderna, som utgjort underlag för förskolorna, är färdigställda. Det kan leda till att stadsdelen får ett oväntat överskott på platser. Även demografiska faktorer och trender som utflyttning från staden, som har ökat, kan leda till att efterfrågan på förskoleplatser minskar.

Förhållandet mellan kommunala och enskilt drivna förskolor kan också påverkas. Av totala antalet barn i förskoleålder i stadsdelen går för närvarande cirka 93 procent förskola och av

dessa är cirka 55-56 procent inskrivna i stadsdelens kommunala förskolor.

Förvaltningen följer nogsamt utvecklingen och ser löpande över lokalbehoven både på kort och lång sikt i syfte att uppnå en effektiv lokalhantering och motverka överkapacitet.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

I kvarteret Filosofen på Lappkärrsberget planeras en ny förskola att öppna under 2023. Den ersätter den befintliga förskolan Forskaren, som kommer att rivras med anledning av byggnation av nya studentbostäder i området.

Byggtakten i Norra Djurgårdsstaden har bromsat in något jämfört med vad som tidigare planerats. I projekt Gasklocka 3 och 4, med ett förväntat bostadstillskott om 320 lägenheter, beräknas en förskola om 80 platser att färdigställas under 2025. Förskolan kommer att uppföras och bedrivs i privat regi.

För att tillgodose kommande behov av förskoleplatser i samband med att planerade nya bostäder tillkommer under 2026 alternativt 2027 behöver nya förskolor inrättas. I kvarteret Ängsbotten uppförs cirka 520 nya bostäder, vilket ger ett behov av cirka 80 förskoleplatser. Vidare uppförs nya bostäder både i kvarteret Hjorthagskransen och Elektriciteten där det sammanlagda behovet av platser också beräknas till cirka 80. Förvaltningen undersöker och planerar för olika alternativ till nyproduktion, bl a möjligheterna att kunna inrymma förskoleplatser i en skola i anslutning till områdena.

De pågående bostadsprojekten under perioden 2028-2031, bland annat i området Ropsten om cirka 600 lägenheter och vid Kolkajen om cirka 1500 lägenheter beräknas innebära ett behov av motsvarande 440 platser.

Hittills har det planerats för totalt cirka 160 nya förskoleplatser, men det totala behovet, utifrån ett beräknat behov om 21 platser per 100 nya bostäder, förväntas uppgå till ytterligare cirka 280 platser i stadsdelen.

4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Stockholm växer mer än någonsin och inom ett par år beräknas staden ha en miljon invånare. Målsättningen är att det ska byggas 140 000 lägenheter fram till år 2030.

Enligt Swecos befolkningsprognos fram till 2040 beräknas antalet barn i åldern 1-5 år öka med cirka 1000 barn.

Med utgångspunkt av den planerade tillväxten och förväntad fortsatt utbyggnadstakt i staden så bedömer förvaltningen att behoven av platser inom förskola och skola fortfarande kommer vara stora. Behoven kommer dock växla över tid. Initialt är det behov av platser för åldersgruppen 1-5 år som sedan övergår till skolåldern. Det motiverar än mer till att öka samverkan och samarbetet mellan förskola och skola. Framtida lokaler inom förskola och skola behöver samnyttjas mer effektivt för att kunna möta de växlande behoven över tid.

Under andra planeringsperioden sker utbyggnad av Södra Värtan och Louddens utvecklingsområden. Planering för förskoleplatser finns i bägge områdena. Viss samverkan

sker, men bör utvecklas och förstärkas med utbildningsförvaltningen.

I planeringen finns en fördelning om både kommunalt och enskilt drivna verksamheter i utvecklingsområdena.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Under perioden kommer det finnas behov av att inrätta nya förskolor, bland annat i området Södra Värtan där det planeras en nybyggnation av om 1480 bostäder, vilket motsvarar cirka 17 avdelningar. Då är inte planerat bostadstillskott i Valparaiso om 500 lägenheter medräknat.

4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2021

Andelen enskilda anordnare är hög inom stadsdelen. Inom stadsdelsområdet finns 39 enskilt drivna förskolor med kapacitet för 1 750 platser 2021. 138 platser avser idag barn som är folkbokförda utanför Stockholm. Andelen barn i enskild regi uppgår i stadsdelen till 44 procent.

I Norra Djurgårdsstaden, kvarteren Gasklocka 4 och 5, planeras en enskild förskola med 80 platser för att tillgodose behoven av förskoleplatser med anledning av 340 nytillkommande lägenheter.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Stadsdelen känner idag inte till några förändringar i närtid av enskilt drivna förskolor.

En ny förskola i Norra Djurgårdsstaden som beräknas stå färdig 2025, planeras att bedrivas enskild regi.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2021

Stadsdelen öppnar en ny parklek/öppen förskola i Norra Djurgårdsstaden.

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Inom äldreomsorgen finns behov av nya lokaler för hemtjänstpersonal i området kring Gärdet. Möjligheterna att ta över lokaler inom kvarteret Rio 9, som för närvarande nyttjas av Arbetsmarknadsförvaltningen, ses över. Det finns även behov av en lokal för hemtjänstpersonal i området runt Tekniska Högskolan.

Aktivitetcentret Rioträffen har behov av att utöka sina verksamhetslokaler, vilket beräknas att kunna tillgodoses inom fastigheten Rio 9 under 2021.

Inom socialtjänstens verksamhetsområde finns det behov av en lokal för träffverksamhet för personer med psykiskt ohälsa. Förvaltningen undersöker möjligheterna att kunna inrymma verksamheten inom befintligt lokalbestånd.

Planerade lokalförändringar för år 2022-2031 (första planeringsperioden)

Förvaltningen följer utvecklingen nogsamt och anpassa kapaciteten utifrån behoven.

Planerade lokalförändringar för åren 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Förvaltningen ser idag ingen lokalförändring under andra planeringsperioden.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Innerstaden har höga hyreskostnader utifrån det centrala läget. Förvaltningen ser det som svårt att påverka hyrorna då det är ett attraktivt område.

Med anledning av det rådande kostnadsläget samt att nya förskolor uppförs, som alltid innebär höga hyresnivåer, förväntas förvaltningens hyreskostnader generellt att öka.

Stadsdelarna erhåller förskoleschablon per barn för verksamheten enligt stadens resursfördelningssystem. 80 procent av schablonen går direkt ut till förskolorna i form av förskolepeng för bemanning, mat, läromedel med mera. Resterande del bekostar hyror, ledning, gemensamma it-kostnader för verksamhetssystem. Därutöver kompenseras förskolor med hög hyra.

Ersättningsmodellen enligt befintlig modell ger dock inte full kostnadstäckning.

Inom nuvarande fördelningsmodell ryms förskolans totala kostnader inte inom tilldelad ram.

4.4.2 Samverkan

Stadsdelen samverkar med utbildningsförvaltningen vid samplanering av lokaler i stadsutvecklingsområden. Samverkan görs också med närliggande stadsdelar avseende platstillgång. Samverkan sker också med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Stadsdelen bedömer att samverkan, inte minst med utbildningsförvaltningen, behöver förstärkas och utvecklas. I synnerhet gäller det i så kallade nybyggnadsområden där planeringen av förskola respektive skola bör ske i samråd för att kunna nyttja lokalerna effektivt över tid. Initialt är behoven av förskoleplatser för åldersgruppen 1-5 stora, men behovet övergår efter cirka 3-5 år till behov av skolplatser. Därför bör skolor som planeras i dessa områden initialt inrättas för förskoleverksamhet för att sedan kunna växla över till skola allt eftersom behov uppstår.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Inom närmaste 3-årsperioden bedöms cirka 40 lokalavtal vara möjliga att omförhandla. Stadsdelsförvaltningen har löpande samråd med verksamheterna. I samband med att lokalen är uppsägningsbar sker en allmän översyn kring lokalernas status, samt hur efterfrågan och verksamhetens behov av lokalerna ser ut inom de närmaste åren.

För att kunna genomföra lokalförändringar både på kort och lång sikt kan det vara en fördel att förändra hyresavtalens löptid för att skapa ett planeringsutrymme.

5 Övriga redovisningar

Näringslivsfrämjande arbete

Samtliga nämnder och bolag ska redovisa pågående och planerat näringslivsfrämjande arbete. Redovisningen innehåller aktiviteter som relateras till, och kategoriseras under, näringslivspolicyns fokusområden. Nämndens arbete bidrar till fokusområde 3 Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet, se bilaga 3.

Innovationssatsningar

Innovation är något nytt, för organisationen, som skapar nytta, för stockholmaren, och som på sikt är nyttiggjord det vill säga brett implementerad i stadens verksamheter och inte i projektform. Staden arbetar med innovation på flera sätt, bland annat genom verksamhetsutveckling när nya arbetssätt testas och eller tekniska lösningar. Det kan också handla om en utpekad plats för att testa ny teknik och nya arbetssätt i en så kallad testbädd, där staden arbetar tillsammans med näringsliv och akademi. Samtliga nämnder ska redovisa pågående och planerade innovationssatsningar. Nämndens satsningar beskrivs i bilaga 1.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Kerstin Andersson

Datum

2021-04-06